

Naziv originala:
Spencer Johnson
WHO MOVED MY CHEESE?

Copyright © 1998, 2002 by Spencer Johnson, M.D.

Translation Copyright © 2019 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

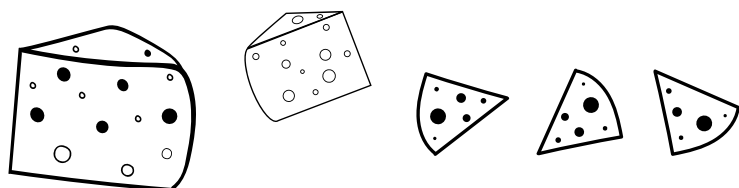
All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.

This edition published by arrangement with G.P. Putnam's Sons, an imprint of Penguin Publishing Group, a division of Penguin Random House LLC.

ISBN 978-86-10-02792-1

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SPENSER DŽONSON

KO JE MAZNUO MOJ SIR?

Apsolutno fantastičan način prilagođavanja promenama u vašem
poslovnom i privatnom životu

Prevela Ana Grbić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2019.

Ko je maznuo moj sir?

Knjiga koju koriste koju koriste zaposleni u mnogim korporacijama, državnim institucijama, vojsci, malim preduzećima, bolnicama, crkvama i školama, uključujući i:

Amway, Apple Computers, Compaq, Dell Computers, Goodyear, Hewlett-Packard, IBM, Kodak, Nestle, Pepsi, Proctor & Gamble, Shell, Time Warner, Texaco, Xerox...

*Posvećeno mom prijatelju dr Kenetu
Blančardu, čiji me je entuzijazam prema ovoj
priči podstakao da napišem knjigu i zahvaljujući
kome je ona došla do tolikog broja ljudi*

*I najbolji planovi miševa
i ljudi često se izjalove.*

Robert Barns
(1759–1796)

*Život nije širok, ravan tunel
bez prepreka kroz koji putujemo
neometano, već lavirint prepun
staza, kroz koji se moramo probijati,
izgubljeni i zbunjeni, svaki čas
suočeni sa ćorsokakom.*

*Ali, ako imamo vere, vrata će se uvek
otvarati pred nama – možda ne ona
koja smo zamislili, nego ona koja
će na kraju biti najbolja za nas.*

A. Dž. Kronin

DELOVI SVAKE LIČNOSTI

Jednostavni i komplikovani

Četiri izmišljena lika opisana u ovoj priči – miševi Njuško i Brzoje i čovečuljci Tucko i Mucko – trebalo bi da predstavljaju jednostavne i komplikovane delove ličnosti svakog od nas, bez obzira na uzrast, pol, rasu ili nacionalnost.

Ponekad se ponašamo kao

Njuško

koji na vreme namiriše promene, ili kao

Brzoje

koji jurca u akciju, ili

Tucko

koji odbija da prizna postojanje promena jer se boji da će ga one odvesti u nešto gore, ili

Mucko

koji na vreme shvata da treba da se prilagodi kada uvidi da promene vode nečem boljem!

Svi mi imamo nešto zajedničko, bez obzira na to koji nam je deo ličnosti najizraženiji, a to je potreba da pronađemo pravi put kroz lavirint i uspešno prođemo kroz vreme promena.

Nastajanje priče

Uhićen sam što vam pričam o „nastajanju priče“ *Ko je maznuo moj Sir?* jer to znači da je knjiga već napisana i da svi mi sada možemo da je čitamo, uživamo u njoj i delimo je s drugima.

Otkako sam pre mnogo godina, još pre nego što smo zajedno napisali knjigu *Menadžer za jedan minut*, prvi put čuo kako Spenser Džonson priča svoju fenomenalnu „priču o Siru“ željno sam iščekivao ovaj trenutak. Sećam se da sam razmišljao koliko je ta priča sjajna i da će mi ubuduće biti od velike pomoći.

Ko je maznuo moj Sir? je priča o promenama koje se događaju u jednom lavirintu u kome četiri zabavna lika traže „Sir“ – sir je u ovom slučaju metafora za ono što želimo od života, bez obzira na to da li je u pitanju posao, veza, novac, velika kuća, sloboda, zdravlje, slava, duhovni mir, ili čak neka aktivnost kao što su džoging ili golf.

Svako od nas ima svoju predstavu o tome šta je Sir, a ka njemu težimo jer verujemo da će nas učiniti srećnim. Ako ga dobijemo, često se čvrsto vežemo za njega. A ako ga izgubimo, ili nam ga oduzmu, to iskustvo može biti vrlo traumatično.

„Lavirint“ u priči predstavlja mesto na kome u životu tražite ono što želite. To može biti kompanija u kojoj radite, društvo u kome živite, ili veze koje postoje u vašem životu.

Pričam priču o Siru koja je pred vama na svojim predavanjima širom sveta i kasnije mi se ljudi često javljaju da mi kažu koliko mnogo im je značila.

Verovali ili ne, ova mala priča spasila je mnoge karijere, brakove i živote!

Jedan od mnogih primera iz stvarnog života je Čarli Džouns, ugledni voditelj sa televizije *NBC*, koji je javno izjavio da mu je priča *Ko je maznuo moj Sir?* spasila karijeru. Njegova profesija je prilično specifična, ali su principi koje je naučio opšte primenljivi.

Evo šta se dogodilo: Čarli se veoma trudio da uradi što bolji prenos zbivanja sa atletskih staza tokom olimpijskih igara, pa se izuzetno iznenadio i uznemirio kada mu je šef prilikom priprema za narednu olimpijadu saopštio da je prebačen u ekipu za prenos plivanja i skokova.

Pošto te sportove nije naročito dobro poznao, bio je veoma frustriran. Smatrao je da ga ne cene dovoljno i naljutio se. Izjavio je kako smatra da to nije fer! Njegov bes je počeo da utiče na sve što je radio.

A onda je čuo priču *Ko je maznuo moj Sir?* Posle toga se smejaio samom sebi i promenio je stav. Shvatio je da mu je šef upravo „maznuo Sir“. I onda se prilagodio. Bacio se na proučavanje dva nova sporta, a u tom procesu shvatio je da ga bavljenje novim poslom podmlađuje.

Posle kraćeg vremena, šef je primetio Čarlijev novi stav i energiju, pa je uskoro počeo da mu dodeljuje sve bolje zadatke. Pobrao je mnogo veće uspehe nego do tada i kasnije je uvršten u Hol slavnih u profesionalnom fudbalu – u Ulicu sportskih novinara.

To je samo jedna od mnogih priča iz života koju sam čuo, koja govori o tome koliki uticaj ova priča ima na ljude – od poslovnog do ljubavnog života.

Ja toliko verujem u moć priče *Ko je maznuo moj Sir?* da sam poklonio po primerak svakom zaposlenom (kojih ima više od dvesta) u našoj firmi čak i pre nego što se našla u prodaji. Zašto?

Zato što se *Ken Blančard kompanija*, kao i svaka kompanija koja želi da opstane i nastavi da bude uspešna u budućnosti, stalno menja. Ona stalno mažnjava naš „Sir“. Iako smo u prošlosti tražili samo lojalne zaposlene, danas znamo da su nam potrebni fleksibilni ljudi koji nisu kategorični po pitanju „načina na koji mi ovde radimo“.

A ipak, kao što znate, život „u brzjoj traci“, gde se stalno nešto menja, bilo na poslu ili u privatnom životu, može biti veoma stresan, ako ljudi nisu u stanju da zaista sagledaju i razumeju promene. E, tu na scenu stupa „priča o Siru“.

Kada sam pričao ljudima o *Ko je maznuo moj Sir?*, pa bi je oni kasnije pročitali, moglo se prosto osetiti kako se otpušta negativna energija. Ljudi iz raznih sektora dolazili su kod mene da mi se zahvale na knjizi i kažu mi koliko im je već pomogla, jer su uspeali da sagledaju promene koje se događaju u firmi u drugačijem svetlu. Verujte mi, iako ova kratka pričica zahteva malo vremena za čitanje, njen uticaj može biti veoma dubok.

Dok budete okretali stranice, otkrićete da knjiga ima tri dela. U prvom, *Okupljanje*, bivši prijatelji iz razreda pričaju na proslavi godišnjice mature o izlaženju na kraj sa promenama koje im se događaju u životu. Drugi deo je priča *Ko je maznuo moj Sir?*, koja predstavlja srž ove knjige.

U samoj priči videćete da dva miša bolje izlaze na kraj s promenama zbog toga što pojednostavljaju stvari, dok ih kompleksni mozgići i ljudske emocije kod dva mala čovečuljka komplikuju. Nije da su miševi pametniji. Svi znamo da su ljudi inteligentniji od miševa.

Međutim, dok budete posmatrali šta ova četiri lika rade i shvatali da i miševi i čovečuljci predstavljaju delove nas samih – jednostavne i komplikovane – uvidećete da jedino što ima smisla jeste da radimo jednostavne stvari koje pale onda kada se stvari menjaju.

U trećem delu, *Razgovoru*, prijatelji raspravljaju šta je priča značila svakom od njih ponaosob i kako će je iskoristiti u svom životu i poslovanju.

Neki čitaoci prve ruke ovog rukopisa odlučili su da se zaustave završivši samu priču, da bi sami interpretirali njeno značenje. Ostali su uživali čitajući *Razgovor*, zato što ih je ohrabrio na razmišljanje o tome kako bi oni mogli da primene ono što su naučili na svoj život.

U svakom slučaju, nadam se da ćete svaki put kada budete čitali *Ko je maznuo moj Sir?* pronaći nešto novo korisno, kao što je slučaj sa mnom, i da će vam priča pomoći da uspešno izađete na kraj sa promenama, kako god vi to zamišljali.

Nadam se da ćete uživati u onome što je pred vama i želim vam sve najbolje. Ne zaboravite: idite za Sirom!

Ken Blančard,
San Dijego, Kalifornija

Okupljanje Čikago

Jedne sunčane nedelje, nekoliko bivših dobrih drugova iz razreda okupilo se na ručku u Čikagu, pošto su prethodne večeri bili na proslavi godišnjice mature. Želeli su da čuju više o tome šta ko od njih radi u životu. Posle mnogo šale i dobrog jela, zadubili su se u interesantan razgovor.

Jedna od najpopularnijih učenica u razredu, Anđela, rekla je: „Život se pokazao mnogo drugačijim nego što sam u srednjoj školi mislila da će biti. Mnogo toga se promenilo.“

„Baš tako“, složio se Nejtan. Svi su znali da je on preuzeo porodični posao, koji je ostao skoro isti i bio deo tog grada otkad znaju za sebe. Zbog toga su svi bili iznenađeni kada im se učinilo da čuju prizvuk zabrinutosti u njegovom glasu. Upitao ih je: „A, zar niste приметili kako svi mi ne želimo da se menjamo, iako se stvari oko nas menjaju?“

Karlos je odgovorio: „Mislim da se opiremo promenama jer ih se bojimo.“

„Karlose, ti si bio kapiten fudbalskog tima“, rekla je Džesika. „Ne bi mi bilo ni na kraj pameti da ću tebe čuti kako pričaš o strahu!“

Nasmejali su se jer su shvatili da svi prolaze kroz iste stvari, bez obzira na to što su se razišli u različitim pravcima – od obavljanja kućnih poslova do upravljanja preduzećima.

Svi su se trudili da izađu na kraj sa neočekivanim promenama koje su im se poslednjih godina događale. Takođe, većina njih je priznala da ne znaju kako s tim da se nose.

Majkl je tada rekao: „I ja sam se nekada bojao promena. Kada su velike promene najavljene na mom poslu, nismo znali šta da radimo. Nismo se prilagodili i umalo da propadnemo.“

„To jest“, nastavio je, „umalo da propadnemo, da ja nisam čuo jednu zanimljivu priču koja je promenila sve.“

„Kako to?“, pitao je Nejtan.

„Pa, priča je promenila moj ugao gledanja na promene – iz pesimističnog u optimističan – i pokazala mi je kako da se izborim s tim. Posle toga, sve se brzo promenilo – i na poslu i u privatnom životu.

Prvo me je nervirala očigledna jednostavnost priče – zvučala je kao nešto što su nam davali da čitamo u školi.

Onda sam shvatio da u stvari sam sebe nerviram, jer ne shvatam očigledno i ne radim sigurne stvari koje uvek uspevaju kada stvari počnu da se menjaju.

Kada sam shvatio da četiri lika u priči predstavljaju različite delove moje ličnosti, odlučio sam ko je lik na koga želim da se ugledam i promenio sam se.

Kasnije sam poslao istu priču nekim ljudima u mojoj firmi, a oni su je prosledili dalje kolegama i uskoro nam je krenulo mnogo bolje, jer je većina nas počela bolje da se prilagođava promenama. A mnogi ljudi su mi rekli da im je, kao i meni, pomogla i u privatnom životu.

Međutim, bilo je tu i nekoliko ljudi koji su mi rekli kako ništa nisu izvukli iz te priče. Neki su već tu lekciju naučili i bolje živeli, a ostali su mislili da sve najbolje znaju i nisu želeli da išta novo nauče. Nije im bilo jasno zbog čega ona toliko znači mnogim ljudima.

Kada je jedan od naših direktora, koji se vrlo teško prilagođavao, rekao da je ta priča gubljenje vremena, ostali su ga zadirkivali – govorili su mu da prepoznaju na koji lik iz priče on liči – mislili su na onoga koji ništa nije naučio i nije se promenio.“

„Kakva je to priča?“, pitala je Anđela.

„Zove se *Ko je maznuo moj Sir?*.“

Svi su se nasmejali. „Mislim da mi se već dopada“, rekao je Karlos. „Hoćeš da nam je ispričaš? Možda će i nama značiti.“

„Važi“, odgovorio je Majkl. „Sa zadovoljstvom – ne traje dugo.“ I tako je počeo.